

AZ ÖSVÉNY

I.

Nos, ha valaki olyan kijelentést tesz, hogy „megeszem a kalapom, ha ez, vagy az sikerül”, gondoljon arra: van egy olyan helye a világnak, ahol minden kimonodott szóért helyt kell állni. Ez pedig Cservölgy, hegyi község, a Goró Jóska faluja.

Képzeld el a kiskéri vásár közönségét! Ott gyűrűzik, tolakszik a sok ember a Kerekudvari Földművesszövetkezet sátra körül, majd fellökik a hurka-kolbászos kondért. A sokaság közepén látható a pelyhesállú Jóska. Éppen a bicskájával tevékenykedik. Csiszlikbe vágja csúcsos kalapját, szeletenként megpirítja a zsíros serpenyőben, időnként felszúr egy-egy darabot, nyugodt arccal megfujkálja, majd magasra emelve a levegőbe, hogy a távolabb állók is lássák: nem csalás, nem ámítás, hirtelen bekapja és lenyeli. És mégcsak meg sem akad a torkán a szokatlan falat. Nem tesz úgy, mint aki valami hőstettet vinne végbe. Semmi. Kimért, és kiszámított minden mozdulata, akár a fűtőé a kazán mellett, aki nem is nézi már a feshmérőt, mégis tudja, mennyi a légkör és hogy rakhat-e még rá, vagy sem.

A bámészkodók arcán nevethektől piros döbbenet feszül, az indulatok ösztönös kitörését azonban visszafogja a félelem. Csak a cservölgyiek arca nyugodt, de feltűnően az. Ide-oda forgolódnak, vakaródnak, köpködnek, mintha az egész ügyet a világ legtermészetesebb dolgának tekintenék: ilyenek vagyunk mi! Nálunk nem babra megy.

Akik a nagy erdőség kellős közepén, a sziklák oldalán is meg tudnak kapaszkodni, zordakká válnak, mint a luc és később-utóbb egymás felé is csak a túleveleiket mutatják.

Ne félj Jóska, neked nem történik semmi bajod! Még a hajad szála sem görbül meg. Egy kis csikarást fogsz érezni hazafelé, de ha most rögtön megiszol egy korsó sört, a pokol tüzét is elolthatod vele. Csak aki miatt fogadtál, azért nem áll jót senki. De senki ezen a világon. Ez pedig a szegény Karsai István, a szerencsétlen. Felhajtotta rúgós tehenét, megittatta mákfőzettel és jámbor fejősként adta el egy helybeli gazdának, annyit, amennyit egy rendes állat is megér.

Most ne kérdezzé senki, hogy itatják meg a keserű mákonyt Cservölgyben, amikor a marha csak a tiszta italt fogadja el? Ebből a kíváncsiaknak csak annyit, hogy gumicsövön keresztül. De ha kell, még injekció formájában is bedöfik a bőre alá, mert Cservölgyben, ahol silány a talaj, az emberi elme olyan termékeny, mint talán sehol ebben az országban.

Hogy miből tud pénzt csinálni ez a nép, azt nehéz elsorolni. Könnyebb azt, miből nem tud. Erre példa az aróma, amit kesernyés és bolondító cserjegyagvából készítenek. A szeszfőzéshez, meg a színes pálinkákhoz azután nem kell ész, ezeket manapság már a legkényelmesebb városi ember is tudja. A cservölgyi égetett italokat szerte a környéken a pult alá árúsítják a szövetkezeti boltosok. Magukfabrikálta keltető gépekből ontják a korai gyenge csibéket a tizenöt kilométerre eső mecséri piacra.

És senki meg ne ítélje őket: maguk ajánlják fel leányaikat és asszonyaikat a turistáknak. Valósággal becsalogatják őket a szállásaikra. Azok aztán mielőtt nekivágnának a kékjelzésű szakadékos út szikláinak, szívesen pihennek meg Cservölgyben. Nem is kérnek sokat itten a vendéglátásért, ha azt vesszük, hogy ezzel a helyi érdekességgel egy turistának baráti körben el is lehet majd dicsekednie. (Bár ez kissé kockázatos!) Sziklához és szakadékhöz nem egy kékjelzésű út visz, de ilyen élmény máshelyütt nemigen kínálkozik.

Estefelé, ha aztán meredeken emelkedik már a hangulat, a házigazda, mintha csak eszébe jutna valami, kifelé indul. A pitvarban hóna alá kapja a pokrócot, pössent egyet az udvaron és bemegy az istállóba, lefekszik a vackára s még a fülét is betakarja, hiszen az ő szerepe befejeződött. Hogy mennyit hoz még a hátralevő idő, nem rajta múlik már, hanem az asszonyok ügyességén. Reggel majd elszámolnak. Vagy még jobb, ha csak három nap múlva, mert mondjuk, a vendégek olyan jól érzik magukat, (bizonyára a táj varázsa marasztalja őket), hogy a nehéz útszakasz megmászását ismét és ismét elhalasztják. Ne ítélje meg senki a cserhátvölgyieket! Az sem, aki őket megteremtette, de termőföldet elfelejtett teremni alájuk. Vagy egy bányát, vagy vasutat...

Ne félj Jóska, neked nem történik semmi bajod... És már látni is, hogy a

hálás nézőközönség soraiból egy-két gavalléros ember tölti belé a sört. Annyi korsó áll sorban egymás mellett, hogy még a Jóska dicsőségén osztozó falubelieknek is jut belőle. Isznak. Ünneplik Goró Jóskát, benne a kimondott szó becsületét... Csak a szerencsétlen Karsai Istvánról feledkezett meg mindenki. Csak az ő egészségére nem iszik senki. De senki a világon. Pedig ő is ott áll! az italos büfé mellett, olyan szürkén és szótlanul, hogy ne is vegye őt észre senki. Igenám, de ha nem tudnánk, a vevő is ott áll mellette. Visszajött. Valami már az alkunál feltűnhetett neki. Hiszen a cservölgyiek kezdettől fogva furcsán viselkedtek. Le nem vették volna a szemüket róla. Aztán vihogtak, mintha hülyének tartanák. Így hát: ahogy otthon bekötötte a tehenet, visszajött. Most meg ezt a gyereket veszik körül, itatják, pedig ez viselkedett valamennyi közt a legszemtelenebbül.

Egy villára való herét dobott oda a tehennek, az csendesen eszegette a takarmányt, semmi különös nem volt rajta. Vagy tán megbabonázták? A régiek beszéltek ilyet, de ő még sohasem tapasztalt semmiféle babonáságot. Valaminek azonban lennie kell. Ezért jött vissza.

Karsai lopva tekintgetett hátra. Most vette észre először, hogy a vevő balfüle ijesztoően nagy, a kagylója akár a vörösszilva, mintha valaki ököllel vágott volna bele, pedig nyilvánvalóan anyajegy volt. Karsainak annyira megakadt rajta a szeme, hogy ezekután sólnia kellett valamit:

— Mi újság? — kérdezte. Közben állandóan Jóskaékat kísérte a szemével. Ott ácsorgott Csizik Bertalan is a kútnál, öntötte magába a potya sört. Ez neki kereszt-komája volt. Csak nem hagyja őt cserben, ha arra kerül a sor.

— Az újság? Még hátra van! — válaszolt a helybeli gazda és állt tovább.

Ezeket Karsai eleresztette a füle mellett, de aztán, hogy a tolakodók között még két falujabelit megpillantott, egész közel hozzá, vagy egy méterre, újból felbátorodott:

— Hát akkor ki vele! — rivallt a vevőre, majd színlelt nyugalommal tekintett az égre. Esni kezdett az eső. Október volt, száraz idő, szántani eleddig nem lehetett, a vetés is késett.

A vevő nevetni kezdett. De úgy kacagott, olyan mélyről, hogy mind a harminckét foga kilátszott.

Karsai megfogta a kabátját és az arcába meredt:

— Mondom, ki vele! Azzal a nagy újsággal!... — A hangja bizonytalanul rezgett.

A vevő ekkor már szinte fuldokolt a nevetéstől.

— Hát azt is... Hát nekem... Hát kié az első szó? Ki adta el a tehenet?

Karsai szinte megsemmisült ezektől a szavaktól. A lába már inkább a dühtől reszketett.

— Ha...! — kezdte kiabálva, de a gazda közbevágott:

— Az áldomás, jó ember! Ki fizeti az áldomást? De nem itt, hanem ott? — bökött hátra a hüvelykujjával. A közeli vendéglőre célzott és Karsai megadta magát. Ezekután mindenre kész volt. Így lassacskán elindultak a falu felé.

II.

Az italboltban szokatlan látvány fogadta Karsait. Egy nagy terem közepén dobogó állt, körös-körül asztalok és székek. Amikor beléptek, a hangszóró magyar nótát bömbölt. Az egyik sarokban subanc legényke kezelte a gépet.

Leültek az egyik asztalhoz. Karsai bort rendelt szódával, de szinte koccintani is elfelejtett, mert egy csapat ünneplőbe öltözött iskoláslány ugrott fel a dobogóra és énekelni kezdett:

— A kiskéri vásártéren, icate!
Legényvásár lesz a héten, icate!
Száz forintért adnak egyet, jaj, de drága.
Mégis vesznek, icate!

Karsainak eszébe jutott, hogy náluk, Cservölgyben soha nem énekelnek.

— A kiskéri vásártéren, icate!
Leányvásár lesz a héten, icate!
Két fillérért adnak egyet, jaj, de olcsó.
Még sem vesznek, icate!

Mért van az, hogy az egyik helyen énekelnek, a másikon nem. Az öregek még dudorásztak néha a fogaik közt, de ha rajta kapták egymást, elszégyelték magukat

és rögtön másra terelték a szót. Rájuk, a fiatalabbakra egyetlenegy nótát sem hagytak örökbe. Aki tanult valamit, az a katonaságnál tanulta. Maga Karsai is ott hallotta a „Százados úr, sej-haj” és a „Bús magyarok imádkoznak” kezdetű éneket. Aztán a háború alatt volt ez a „Bánom is én, mit hoz majd a holnap nekem”. A fogságban reggeltől estig ezt danolták, meg a „Tetű-nótát”. De itthon? Semmit.

A tarisznyájából szalonnát és kenyeret vett elő és enni kezdett.

— A múlt héten levágtam a kukoricaszárat. Volt rá időm, — törte meg a csendet Karsai.

A helybeli gazda bölintott. Aztán cigarettát vett elő és rágyújtott.

— Dehát most mivel ettesem meg? — folytatta Karsai és összeráncolta a homlokát. — Tán be se hordom. Maradjon kint a határban.

A vevő ismét bölintott és nagy füstfelhőket fújt Karsai arcába.

— Vagy mégis behordom, — folytatta amaz. — Be, mert a Majorságban alá akarok szántani. Be hát... — helyeselt magának és várta, hogy végre a helybeli gazda is szól valamit.

Erre azonban nem került sor, mert még ketten ültek le az asztalhoz. A vevővel kezét ráztak, utána bemutatkoztak Karsainak és máris kezdtek mondani a magukét. Egyikük meglehetősen pityókás volt már, minden bevezetés nélkül hozzáfogott az egyszeri kupec történetéhez, amely állítólag valóban megtörtént, mégpedig úgy, ahogy ő tudja, mert vannak másfajta változatok is, de ezeket olyanok mesélik, akik csak úgy hallották, sőt, még maguk is csavartak egyet-egyét a történeten.

A dobogóra felállt most valaki és a nagy zsivajon át olyat mondott, amin a közei asztaloknál ülők jól derültek, de távolabb már nem hallatszott. A régi vásárokról beszélt, majd valahogy belekeverte a termelőszövetkezeteket is, hogy mennyivel jobb ez a parasztnak, mint az egyéni gazdálkodás. Amikor a mondókáját befejezte, intett a pultnál ácsorgó három szál cigánynak, azok tuszt húztak, a hallgatóság pedig tapsolni és éljenezni kezdett.

— Ez az elnök! — súgta oda a pityókás ember Karsainak, amit az értetlen családossal fogadott.

— Azt húzzátok el, — kiabálta rekedt hangon az elnök —, azt, hogy „De szeretnék hajnalcsillag lenni!” — ezt is megmagyarázták Karsainak: a szövetkezet neve Hajnal és egy nagy vörös csillag fénylik a magtárépület tetején. — Mindenki énekeljen! — dirigált lelkesült arccal az elnök és pipaszárral intette a taktust.

Torkukszakadtából énekelni kezdtek. A cigányok húzták, hogy majd elszakadtak a húrok. Így megint nem lehetett elmondani az egyszeri kupec történetét. Karsait ez nem is bántotta, annyira megbűvölte a szokatlan és fülsiketítő vidámság. Az emberek nyakán kidagadtak az erek, homlokukról folyt a verejték, arcuk vörös volt, mint az a csillag ott, a magtár tetején.

Karsai ezt olyan kellemesen idegennek érezte, olyan hivatalosan ünnepélyesnek: utóljára jó húsz évvel azelőtt, a katonaságnál élt át valami hasonlóan nagy állami feielőtlenséget.

Ezek az emberek teljesen szabadon viselkednek, egymást ugratják, lökdösődnek, ingerkednek, akár a gyerekek.

A cigányok az egyes asztalokhoz széledtek, hogy kinek-kinek fülébe muzsikálnak.

Karsai ekkor vette észre, hogy a vevő eltűnt. Hiába kutatta a szemével, még fel is állt, úgy nézgelődött, de bizony az sehol sem volt. A maradék bort kitöltötte a poharába, egy mozdulattal lehajtotta és indulni akart. Az asztaltársak azonban marasztalni kezdtek, sőt, még a szomszéd asztalnál ülők is kérlelni kezdtek: „Ráér, ha jól érzi magát, hiszen még fiatal az idő, Cservölgy nincs is messze ide, mindössze tizenkét kilométer.”

Karsai annyira meghatódott, hogy hosszú beszédbe fogott a szerencsétlen. Elmondta, hogy rossz úton járt eddig. Ordások között élt és ő is ordassá változott. Ma döbönt rá, hogy ember módjára is lehet élni, ez a mai este mutatta meg neki, hogy lehet. De talán ő már alkalmatlan.

— Egy éve vettem ezt a tehenet, — dadogta meghatottan. — Itt vettem, borjas volt, egy mecséri embertől. Annyiba került, mint más borjú nélkül. És én örültem, hogy jó vásárt csináltam. De csak röhögtek rajtam a falumbeliek, már amikor mentünk hazafelé, kinevettek. Egymásközt suttogták: majd meglátja a szerencsétlen... Ők már ott tudták, mármint itt, a vásárban... — Karsai hangja elcsuklott: — Igazuk volt, nemsokára megláttam. Amikor halálra rúgta az asszonyt... A feleségemet...

Nagy csend következett erre. Egyre többen figyelték a cservölgyi parasztot. A legtöbben nem is tudták pedig, miről van szó.

Karsai még utóljára összeszedte magát és nagyot sóhajtva kinyögte:

— Ezt adtam el máma enne: az embernek, aki itt ült az elébb. Itt mellettem. — Ennyit mondott, aztán a vállára vetette a tarisznyáját és színjózanon hagyta el a vendéglőt.

— Bolond ez? — kérdezték egymástól a kiskériek.

— Mintha az egyszeri kupec történetét hallanám. Pont így ért véget az is, — szólalt meg a pityókás ember, de megint csak nem hallgatott rá senki, mert a cigányok újra rázendítettek és a vidám mulatozás folyt tovább.

III.

Karsai rövidíteni akarta az utat. A széles kocsuiútról átvágott a keskeny ösvényre, amely a tisztásnál kezdődött és egy szakadék fölött vezetett el. A szakadék oldala sziklás volt és meredek, megmászása még egy gyakorlott turista számára is komoly próbatételnek számított. Így hát éjszaka nem volt tanácsos föltötte haladni, mert egy csuszamlás elég lett volna ahhoz, hogy az ember menthetetlenül a mélybe zuhanjon és úgy összezúzza magát, hogy a saját anyja se ismerne rá.

A cservölgyi paraszt azonban nem törődött az életveszéllyel.

Holdvilágos éjszaka volt. A hold azonban csak ritkán bújt ki a felhők mögül és olyankor is csupán rövid időre világította meg az utat, mert nagy és sötét felhők futottak alatta és igen hosszú időre függönyözték el a kilátást.

Karsai elindult az ösvényen. Nem nézett a lába elé. Azt tapasztalta, hogy bizonytalan talajon a legjobb gyorsan lépkedni; mert ha a félhába megcsúszik is, a lendület átsegíti az embert. Az egyik nála tanyázó turista magyarázta egyszer, hogy ő így szokott felkapaszkodni a Badaconyrra; gyorsan kapdossa a kiálló köveket és ha egyik-másik kihull, a kellő pillanatban mindig megfog egy-egy szilárd darabot is. Ami a kezekre vonatkozik, az a lábakra is érvényes lehet.

Karsai annyira belejött a rohanásba, hogy szinte már fulladt és a fejét fel-emelte, amikor az ösvény másik végén emberi alakot vett észre. Olyan két-háromszáz méternyire lehetett tőle a szembe jövő ember, amikor nyilván az is észrevette őt, mert hirtelen megállt, mintha őt akarná bevárni.

Karsai tudott róla, hogy jöttek már le embert innen kettőt is, és bizony mind a kettő halálra zúzta magát a sziklafalon. Aztán egy szerelmespárról is hallott, akik innen dobták le magukat, az egyik kiálló szikláról. Előbb a legény ugrott le, ő volt a szegény, neki nem volt mit gondolkodnia. A lány azonban megijedt. Jómódban nőtt fel és bizonyára elkényeztetették. De ígéretéhez hű akart maradni és egy álló héten át minden éjjel kísértájt a sziklákhoz, mindig hófehér menyasszonyi ruhában, míg végül a hetedik éjszaka, pontosan éjjélkor ő is leugrott. Azóta hívják ezt a követ a Szerelem sziklájának.

Karsai azt hallotta, hogy a lelökött emberek közül az egyik részeges, korhely volt, aki magától is leeshetett. A másik miatt viszont valakit el is ítélték, de hogy ő tettes volna, vagy ez az ember is csak egyszerűen leszédült, erről senki sem tudott bizonyosat.

Ezen gondolkodott a cservölgyi paraszt és ő is megtorpant. Úgy rémlett neki, hogy ez az alak már az előbb is látható volt. Ott állt az ösvény végén, csak ő akkor fának nézte. Ezekután biztos, hogy őt várta az a valaki.

Na igen. Hát mért ment el korábban a vendéglőből a kiskéri gazda, akinek eladta a tehenet? Miért csábította el a kocsmába azzal, hogy igyák meg az áldomást? Hát olyan fontos dolog az áldomás? Na jó, elmentek. De aztán se szó, se beszéd, egyszerűen eltűnt. Itt valami nincs rendben.

Lehet, hogy közben megtudta az igazságot? Ennek a Jósának is mért kellett azt a nagy cirkuszt csinálnia? De már amikor alkudoztak, a cservölgyiek ott tátották a szájukat, egymást lökdösték, sugdostak, nevetgéltek, hogy ez gyanús lehetett a kiskéri gazdának.

Karsai gondolkodott. Egész életében mindig csak a fejét törte, spekulált, de soha sem jutott semmire. Nem született parasztnak. Másfélének született, munkásnak, vagy papnak, vagy istencsodájának, és hogy az Uristen tenné őt akárhová!...

Az alak ott nem mozdult.

Karsai elindult feléje. Lesz, ami lesz. Ha elepusztul is, nem ijed meg.

A mai este meglátatott vele valamit, amiről eddig csak a könyvekben olvasott

Mert Karsainak könyvei is voltak. Volt vagy tizenöt könyve: A betyár szerelme, a Nebúntsvirág fűzve, a Bouvard és Pecuchet, a Kordillerákon, az Egri csillagok kötve. Meg más hasonló könyvei voltak és ő hosszan elábrándozott a történeteken.

Jókai regénye is volt néhány, azokat szerette a legjobban. De csak titokban olvasott. Főleg az istállóban, hogy a szegény megboldogult felesége se tudjon róla. No, volt egy hazafias versgyűjteménye: szinte könyv nélkül tudta a szépen zengő költeményeket. Úgy hogy később maga is faragcsált hasonlókat.

Újra rohamléptekkel ugrált a kiálló köveken.

Hátha csak elfáradt az ember, vagy rosszul van és várja, hogy segítsenek rajta. Ő pedig itt melázik, lopja az időt, amíg az szenved szegény.

— Hé! — kiáltotta, de csak alig hallhatóan, mert valami visszafogta a hangját. Dúdolni kezdett, mintha a „hé” is csak valami nótából való lett volna. De most egy ének sem jutott az eszébe, ezért csak úgy a világba dalolt:

Hé, ha nekem száz forintot adnál!
Ha ott várnál a templom kapunál!
Ha te erre, én meg arra! Hajajala! Hé!

Mi az, megzavarodtam?

Az alak megindult feléje. Lassú léptekkel haladt. Csak a fülét látnám! — gondolta Karsai és most hirtelen világos lett az út. A holdvilág kibújt a felhő mögül, de semmivel sem lehetett jobban látni. Mindössze annyit tudott kivenni, hogy férfiember, aki feléje közeledik.

Karsai is lassan, kimérten lépegetett. Nem lehetett köztük nagyobb a távolság, mint száz méter és a cservölgyi paraszt arra gondolt, hogy ő zavarta meg ezt az ártatlan embert a buta viselkedésével. Mit kellett neki rohangászni, meg dalolni, meg mit tudom én, — ő is csak megijedt volna, ha valaki így ugra-bugrál vele szemben.

Most jó volna, ha cigarettázna! A tarisznájában talált gyufát. Valamikor dohányzott, a zsebében notesz is van, kitépett belőle egy lapot, lassan lehajolt, belemarkolt az avarba és remegő kézzel sodorta bele a papírba. Megnyálazta a szélét... Ehhez meg lehetett állni. És amíg a gyufával zörgött, a kalapja alól figyelt. Aztán meggyújtotta az első szálát, az azonban elaludt. Meggyújtotta a másikat, az is elaludt.

Miért fél az ember, ha éjszaka egy másik emberrel találkozik? Mért, mi van köztük? Nem is ismerik egymást, mi lehetne köztük?

Meggyújtotta a harmadik gyufát.

Milyen a füle a szembejövőnek? Nincs rajta az az anyajegy?

Nem látni.

Csak legalább azt lehetne tudni, milyen színű a balfüle.

— Hé! Milyen a füle magának? — kiáltotta oda, de megint csak a fogai között, hogy talán meg sem lehetett hallani.

Tíz lépésre megállt az alak és a farzsebéhez nyúlt.

Karsaiban elállt a lélegzet. Egy pillanat alatt mindent végiggondolt: ő úgysem e világra való. Az egyszem lánya már elég nagy, a tavasszal töltötte be a tizennyolcat.

Itt van a Szerelem sziklája, közel. Szép vége lesz, legalább róla is fognak majd beszélni, hiszen életében csak suttogtak róla.

Revolver csöve meredt feléje.

— Lőjj bátran, te pirosfülü! — kiáltotta most már hangosan Karsai. — Becsaptalak!

A cső azonban remegni kezdett.

Karsai közelebb lépett.

Erre az ember zsebrevágta a pisztolyt és a kezét nyújtotta feléje. Karsai meg akarta fogni a kezét, csakhogy a másik oldalról egy olyan irtóztató nagy pofont kapott, hogy a füle mezendült bele.

— Pirosfülü? — lihegte az alak. És mire ő tehetett volna valamit, úgy nekiugrott, mint egy tigris.

A cservölgyi paraszt azonban most józanodott ki: merevvé és érzéketlenné vált, mint a nünüke és a pillanat tört része aiatt lebukott a földre.

Az ember pedig a fület és a levegőt markolászva zuhant bele a szakadékba.

IV.

Ami ezután történt, az már igen kevés, de talán van olyan fontos, mint a kis-kéri kirakodó- és állatvásár története. Írjuk hát ide azt is, csupán a teljesség kedvéért!

Az eset után hónapokig nyomozott a rendőrség, de tetteit nem sikerült találni.

Karsai egyik reggel felöltözött és elindult a mecséri járáshíroságra. A folyosón egy asszony ült a padon, mindenkinek elmondta, hogy az ő urát lökték le a Szerelmem sziklájáról. Most eljött a törvénybe, hogy megkapja az elégtételt. Bosszús volt az asszony és szégyelte magát. Azt mondja, ez éppen méltó halála volt az emberének, mert akkor is szerelmi ügyben járt a megboldogult, mint ahogy beszélük: egy cservölgyi menyecskénél. Minden pénzt erre a... erre az asszonyra költött, a két gyereknek meg cipőre sem tellett. De most mi lesz mégis a két gyerekkel?

A legtöbben csak menetközben figyeltek rá, egyedül Karsai volt, aki végig hallgatta, hümmögött, a fejét csóválta, aztán elköszönt és hazament.

Egyik este azonban, amikor éppen fekiüdni készült és a pokrócot az istállóí ágyon felemelte, rémülten eszmélt rá, hogy a takaró alatt egy nő fekszik, méghozzá mélyen alszik.

Karsai nehezen tért magához. Majd egy durva rántással felébresztette váratlan vendégét. Akkor ismerte meg az özvegyet, akit a bíróságon, a folyosón látott. Az asszony félálomban, a szemét törülgetve nyöszörgött:

— Ne haragudj! — tápáskodott fel —, láttam rajtad, hogy te ölted meg az uramat. — Aztán nyújtózkodva feküdt hanyatt. karját a feje alá rakta. — Tudtam, hogy nemrég halt meg a feleséged... No, feküdj már le! — szólt rá a megdermedt parasztra. — Én fáradt vagyok. A gyerekeket csak hoinap hozom. Ide feküdj! — mutatta és közben néhány szalmaszálat lesöpört a takaróról.

Jó! — akarta mondani Karsai, de nem szólt semmit, hanem csendesen lefeküdt az asszony mellé. Eszébe jutott, hogy ugyan mire való ez az egész, annál azonban már bölcsőbb lett, semhogy hangosan mert volna csodálkozni rajta.

